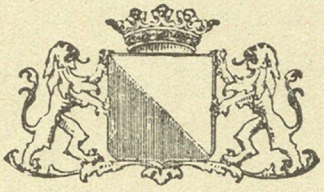
7460

Skl 2

No. 8.

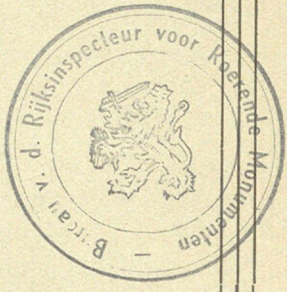
BIJLAGEN VAN HET GEMEENTEVERSLAG VAN UTRECHT.

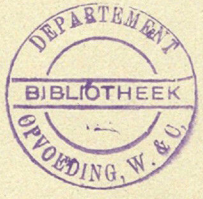

VERSLAG OMTRENT HET

ARCHIEF en het MUSEUM

1924.

Nº. 8. V 460

VERSLAG

OMTRENT HET ARCHIEF EN HET MUSEUM OVER HET JAAR 1924.

I. ARCHIEF.

Personeel.

Het ten vorigen jare door mij ingediende voorstel om voor het opengevallen ambt van chartermeester een nieuwe regeling te treffen en vervolgens tot vervulling der vacature over te gaan had ook aan het eind van dit jaar alle stadiën van behandeling nog niet doorloopen. Ook dit geheele jaar door bleef de plaats dus nog onvervuld.

In het aanwezige personeel kwam geen wijziging.

Gebouw.

Het archiefgebouw met het daarin aanwezige meubilair bevindt zich in goeden staat van onderhoud.

Brandblusch- en reddingsmiddelen.

De brandbluschmiddelen werden volgens de bestaande voorschriften eenmaal in het voorjaar en eenmaal in het najaar door het brandweerpersoneel nagezien en beproefd. Zij werden daarbij volkomen in orde bevonden.

De reddingsmiddelen bevinden zich eveneens in goeden staat.

Materieele toestand der verzamelingen

Het restaureeren en binden van de protocollen der notarissen werd geregeld voortgezet. Waar in enkele gevallen binden niet wel mogelijk bleek, doordat de akten op dikke katerns geschreven waren, die bezwaarlijk tot deelen te vereenigen waren, werden telkens voor 3 of 4

katerns portefeuilles met perkamenten ruggen vervaardigd en de protocollen daarin geborgen.

Ook enkele deelen uit het stadsarchief, die dit behoefden, werden gerestaureerd of nieuw gebonden.

De portefeuilles van den topografischen en van den historischen atlas waren door de talrijke aanwinsten der laatste jaren zoodanig overvuld geraakt, dat het noodig bleek voor eerstgenoemden atlas 7 en voor laatstgenoemden 8 nieuwe portefeuilles te doen bijmaken. De inhoud der beide altassen werd daarop over het vergroote aantal portefeuilles verdeeld, zoodat deze althans weer voor 2 of 3 jaar ruimte voor nieuwe aanwinsten bieden.

De nieuwe aanwinsten van bibliotheek en atlassen werden op de gebruikelijke wijze verzorgd, voordat zij met de verzamelingen werden vereenigd.

Voortgang der werkzaamheden.

Werd er het vorige jaar reeds op gewezen, dat van een behoorlijke voortzetting der onderhanden zijnde werkzaamheden ter betere bruikbaarmaking van de in de archiefbewaarplaats aanwezige archieven eerst sprake zou kunnen zijn, wanneer in de vacature van chartermeester zou zijn voorzien, nu de vervulling dier vacature zich ook dit jaar liet wachten en bovendien de administratieve werkzaamheden en het steeds vermeerderend aantal verzoeken om inlichtingen wederom voor een grooter deel op den tijd der ambtenaren beslag legden, kon van een krachtige voortzetting van eerstbedoelde werkzaamheden dit jaar al evenmin sprake zijn. Zoo moest thans de beschrijving der zegels, voorkomende aan de oorkonden der klooster-archieven, geheel blijven liggen. De indiceering der oudste registers van transporten en plechten en die der raadsresolutiën kon echter bij tusschenpoozen worden voortgezet. Eerstgenoemd werk vorderde teruggaande tot 1570, laatstgenoemd tot 1575, terwijl ook nog een gedeelte

van het deel resolutiën over 1572—1575 kon worden bewerkt.

De nieuwe aanwinsten van de bibliotheek en de topografische en historische atlassen over 1923 werden voor zooverre dit niet meer in het jaar van aanwinst zelf had kunnen geschieden, beschreven en in de verzamelingen ingevoegd. Ook de in dit jaar verkregen nieuwe aanwinsten werden gedeeltelijk reeds beschreven.

Gebruik der verzamelingen

Ten behoeve van de gemeentelijke administratie werden onderzoekingen ingesteld en rapporten uitgebracht over: de „huurweer'' van eenige perceelen in Pijlsweerd; den eigendom van de stoepen vóór de perceelen Hardebollenstraat no. 6; Oudkerkhof no. 17, Nobeldwarsstraat no. 5/7, Oudegracht no. 396 en Jansveld no. 9/11 en dien van de stoep en de lichtkolken, gelegen aan de zijde van de Vischmarkt van het perceel Choorstraat no. 26; den eigendom van een gedeelte van het Leidsche jaagpad aan de Meern; den eigendom van den grond van de Riviersteeg; den onderhoudsplicht van de brug in de Zonstraat en de vaarrechten op de achter deze brug gelegen sloot, en over het recht tot demping van het wed in de Ganzenmarkt.

Aan partikulieren werden wederom talrijke inlichtingen verstrekt. Een groot aantal daarvan was als gewoonlijk van genealogischen en heraldischen aard. Van de overige onderwerpen, die een punt van onderzoek uitmaakten, vallen de volgende te vermelden: de oorsprong van de stads zwanendrift; de beteekenis van den straatnaam „die Plaetse''; de geschiedenis van het Tuchthuis; Utrechtsche uurwerkmakers; Utrechtsche katoendrukkerijen; handschriften van Anna Maria van Schurman; de geschriften van J. L. Bernhardi; het onderwijs in de vestingbouwkunde aan de Hooge School in de 17e eeuw;

DEPARTEMENT BIBLIOTHEEK OPVOEDING, W. & C.

geschiedkundige bijzonderheden over het stadswapen; geneeskruidtuinen te Utrecht; de Utrechtsche rechtsgeleerden Mr. J. Woertman en Mr. I. Munnik; het graf van den balijer der Johanniters B. van Duven in de St. Catharijne-kerk; een oude ordonnantie voor de boekprinters, boekbinders en verlichters; de geschiedenis van de pest; het verblijf te Utrecht van Guintherus Andernacus; de beteekenis van het steenen beeld indertijd aanwezig op de Zandbrug; de geschiedenis der Oud-Katholieke gemeente van St. Marie; de bestuursinrichting der stad in 1795; de samenstelling der Utrechtsche kapittelen; 16e eeuwsche orgels; het buitengoed Voordaan aan de Groenekan; kaasmarkten te Utrecht; het recht van uitgang in de Zilversteeg van een perceel aan den Springweg; de geschiedenis der Oud-Roomsch Katholieke Aalmoezenierskamer; den strijd over het orgelspel in de kerken in de 17e eeuw; het onderwijs in het begin der 19e eeuw; de geschiedenis der Gods- en gasthuizen; komedie-voorstellingen te Utrecht in de 18e eeuw; een schooldicht van Macropedius; de manege aan het Vreeburg; het gehalte van eenige zilveren munten uit den tijd van David van Bourgondië.

Ter raadpleging door belanghebbenden werden ook dit jaar herhaaldelijk archiefstukken en platen en kaarten uit den topografischen atlas naar elders verzonden, terwijl omgekeerd verschillende malen stukken uit andere archieven ten behoeve van onderzoekers hierheen werden gezonden.

De tentoonstelling van teekeningen en prenten uit de topografische en historische atlassen in het Centraal Museum werd ook dit jaar eenige malen verwisseld. De prenten uit den laatstgenoemden atlas betreffende het

verblijf der Franschen te Utrecht in 1672/3, die in het begin van het jaar nog tentoongesteld waren, werden vervangen door de reeks prachtige teekeningen van Saenredam van de Mariakerk, deze door een aantal prenten van het Vreeburg, zooals zich dat in den loop der eeuwen vertoond heeft, en deze ten slotte door een serie teekeningen van in de stad aanwezige bruggen, vervaardigd door G. W. P. van Dokkum en kort tevoren voor den atlas aangekocht.

Ook werd wederom in samenwerking met de vereeniging „Oud Utrecht'' een tweetal tentoonstellingen van platen uit de beide atlassen gehouden. De eerste daarvan vond weder plaats in het gebouw der Volks-universiteit en was gewijd aan de voormalige Utrechtsche kloosters, de tweede bestond in deelneming aan de tentoonstelling, die in het Stedelijk Gymnasium werd gehouden ter gelegenheid van het 450-jarig bestaan dier instelling en gewijd was aan de geschiedenis der school.

Afschriften van archiefstukken, fotografische reproducties van teekeningen en prenten uit de atlassen en afgietsels van zegels werden evenals andere jaren herhaaldelijk op daartoe gedane aanvragen verstrekt.

Aanwinsten en verliezen.

Ten geschenke werden ontvangen de volgende stukken:

rekeningen van Dirck Canther, executeur van het testament van Mr. Evert van de Poll, betreffende diens nagelaten boedel, 1602—1607, 2 stukken,

van den gemeente-archivaris van Deventer,

rekeningen van den rentmeester van de fundatie van Mr. Evert van de Poll, 1607—1617, 1622—1626, 1 deel,

van denzelfde,

erfpachtbrief betreffende 6 morgen land van het convent van St. Cecilia in Bergambacht, 1612, 1 charter,

van de Universiteits-bibliotheek te Amsterdam,

Dr. Th. Enklaar, La Monnaie de David de Bourgogne, évêque d'Utrecht, 1456—1498,

van den heer Dr. D. Th. Enklaar te Breda,

W. A. F. Bannier, 1 Aug. 1674—1 Aug. 1924,

van den heer Dr. W. A. F. Bannier,

K. Heeringa, Bijdrage tot de oude geschiedenis van de stad Utrecht en haar naaste omgeving,

van den heer Dr. K. Heeringa,

C. C. van de Graft, Over het spel van Herodes in den Dom te Utrecht, van mej. Dr. C. C. van de Graft,

E. J. Haslinghuis, Bouw en beeldhouwwerk van den Dombouwmeester Jacob van der Borch,

van den heer Dr. E. J. Haslinghuis te 's Gravenhage,

Jaarboekje bevattende de veilingen van onroerende goederen, met vermelding der perceelen, prijzen en notarissen te wier overstaan die hebben plaats gehad in 1923,

van de N. V. Centraal Woningbureau,

S. Muller Fz., Utrechtsche schoorsteenmantels,

van mevr. M. G. Muller—Lulofs,

eigendomsbewijzen van een huis aan de Oudegracht Oz., tegenover de Bezembrug, genaamd Volbeyert, 1591—1808, van den heer G. W. P. van Dokkum,

(E.) v(an) W(ijnbergen), De paus Adriaan-tentoonstelling in het Centraal Museum te Utrecht,

van Jonkvr. E. van Wijnbergen,

A. le Cosquino de Bussy, De dood van bisschop Frederik van Baden,

van den heer Mr. A. le Cosquino de Bussy,

J. Snellen, Een boecxken gemaket van suster Bertken die LVII iaren besloten heeft gheseten tot Utrecht in dye Buerkercke, van mej. Dr. Joh^{a}. Snellen te Arnhem,

Toespraak ter inzegening van Mejuffrouw N. C. Dermout tot diakones en besturende zuster der Diakonessen-

inrichting te Utrecht op den 9n Januari 1882 door den Voorzitter van het bestuur,

van het gemeente-archief van Leiden,

J. Wille, De literator R. M. van Goens en zijn kring. Studiën over de tweede helft der 18e eeuw. Dl. I, 1,

van den heer Dr. J. Wille te Baarn.

aanstelling van Mr. Thomas Heurnius door de Staten van Utrecht tot raad-extraordinaris in het Hof van Utrecht en tot rentmeester-generaal van de domeinen van Utrecht, 1622,

van de Universiteits-bibliotheek te Amsterdam,

G. W. Kernkamp, Levensbericht van Dr. Mr. S. Muller Fz., van den heer Prof. Dr. G. W. Kernkamp,

H. E. van Gelder, Levensbericht van Dr. Mr. Samuel Muller Fzn.,

van den heer Dr. H. E. van Gelder te 's Gravenhage,

W. Vogelsang, In memoriam Mr. S. Muller Fzn.,

van den heer Dr. W. Vogelsang,

W. A. F. Bannier, Dr. Mr. Samuel Muller Fz.,

van den heer Dr. W. A. F. Bannier,

G. J. Hoogewerff, Jan van Scorel en de Italiaansche kunst van zijn tijd,

van den heer Dr. G. J. Hoogewerff te Rome,

A. H. Swellengrebel, Afscheidsbrief aan de Zusters-Diakonessen, van het gemeente-archief van Leiden,

W. Haerten, Lambert van Velthuysen (1622—1685) als Philosoph, ins besondere als Ethiker,

van den heer W. Haerten te Keulen,

Notulen van de buitengewone- en de winterzitting in 1923 en van de buitengewone- en de zomerzitting in 1924 der Staten van Utrecht, 2 deelen,

van Gedeputeerde Staten,

Verslag van de provincie Utrecht, 1923, van dezelfden,

S. Muller Fz., De afbeeldingen van de Utrechtsche

stadsbannier en van de kovels der burgemeesters,
van mevr. M. G. Muller—Lulofs,

brief van kwijtschelding van straf door den Prins van Oranje, verleend aan Willem Libregts, opgesloten in het tuchthuis te Utrecht, 1783,
van de Universiteits-bibliotheek te Amsterdam,

Rapport der beoordeeling van bouwwerken in 1923 in gebruik genomen, van den Bouwraad,

J. Buys, Beknopte geschiedenis der gemeente-gasfabriek van Utrecht, van den heer G. A. Evers,

Gids voor de instellingen van weldadigheid te Utrecht, 2e druk, van den Armenraad,

Gedenkschrift uitgegeven door de afdeeling Utrecht der Nederlandsche maatschappij tot bevordering der geneeskunst, ter gelegenheid van den 75sten verjaardag der afdeeling, van den heer Dr. A. J. van der Weyde,

Ons Diakonessenhuis. Periodieke mededeelingen, uitgegeven door de Inrichting van Diakonessen. Nos. 45—48,
van het bestuur,

Jaarboek der Rijks-Universiteit te Utrecht. 1922/23 en 1923/24 (2 deelen), van Curatoren,

Bijdragen van het Instituut voor middeleeuwsche geschiedenis der Rijks-Universiteit te Utrecht:

VIe. *O. Oppermann,* Opmerkingen over Hollandsche stadsrechten der XIIIe eeuw. Met een aanhangsel over de wording der legende van St. Jeroen,

VIII. *D. Th. Enklaar,* Het landsheerlijk bestuur in het Sticht Utrecht aan deze zijde van den IJsel gedurende de regeering van bisschop David van Bourgondië, 1456—1496,

van het Instituut voor middeleeuwsche geschiedenis,

Feestboekje uitgegeven bij gelegenheid van het 16e lustrum van het studentengezelschap Secor dabar,
van den heer P. den Boer,

Groenentooneel, 1924, van denzelfde,

Programma des lessen 1924/5 en Jaarboek 1923/4 der Veeartsenijkundige Hoogeschool, van Curatoren,

J. E. W. Ihle, Nieuwere onderzoekingen over Nematoden en verslag van de lotgevallen der Veeartsenijkundige Hoogeschool in het studiejaar 1923—1924, van dezelfden,

Veterinaire studentenalmanak. 1924, van de redactie,

Programma der Rijks-normaallessen. 1923/24 en 1924/25, van den directeur,

Winkelweek-reclame-uitgave De Nobelstraatcourant, 1924, van de redactie,

Herdenking en programma-boek ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van den Nederl. R. K. metaalbewerkersbond afdeeling Utrecht, van het bestuur,

De Jaarbeurs. V. afl. 1 en 2, van den Raad van beheer,

Verslag, balans, verlies- en winstrekening en exploitatie-rekening van de Vereeniging tot het houden van jaarbeurzen in Nederland, 1922/23 en 1923/24 (2 deelen), van denzelfde,

verschillende stukken betreffende de tiende en elfde jaarbeurzen, van denzelfde,

Lijst van plaatsen in (bezet) België, waarmede postgemeenschap bestaat en voorwaarden, waarop verzending daarheen plaats vindt. Met een Naamlijst van plaatsen van onbezet België via Engeland en Calais bereikbaar. 1915, van den heer J. J. M. Molijn,

Officieele dienstregelingen van het post-, telegraaf- en telefoonkantoor te Utrecht, 1923, 1924/25 (2 stuks), van de directie,

Maandblad (van de) Ned. Herv. wijk „Lauwerecht", 1923, van den uitgever,

Utrechtsche Kerkbode, 1923, van de redactie,

Naamlijst der leden van het Provinciaal Utrechtsch Genootschap van kunsten en wetenschappen, 1924,
van de directie,

Verslag van het verhaalde in de algemeene vergadering en de sectievergaderingen van het Provinciaal Utrechtsch Genootschap, 1924, van dezelfde,

Registers op de aanteekeningen van het verhandelde in de vergaderingen der sectiën van het Provinciaal Utrechtsch Genootschap van kunsten en wetenschappen over de jaren 1845 tot en met 1905, van dezelfde,

Werken uitgegeven door het Historisch Genootschap:

H. J. Smit, De rekeningen der Graven en Gravinnen uit het Henegouwsche huis, I, van het bestuur,

Bijdragen en mededeelingen van het Historisch Genootschap, XLV, van hetzelfde,

S. Muller Fz., De bisschoppelijke zegels,
van het Rijksarchief,

(S. Muller Fz.), Regentenlijst van het archief der Staten van Utrecht, 1323—1528, van hetzelfde,

Oorkondenboek van het Sticht Utrecht tot 1301, Dl. I afl. 3, van hetzelfde,

Lijst van geneeskundige tijdschriften, aanwezig in Utrechtsche bibliotheken,
van de Universiteits-bibliotheek,

Katalogus van de openbare leeszaal. Afd. Kunst,
van de directie,

(Catalogus van de) Tentoonstelling van Oud-Nederlandsche prentkunst vóór A° MDC, gehouden in 1897,
van het bestuur van de Vereeniging Voor de Kunst,

Utrechtsch Provinciaal Weekblad, 1923,
van de redactie,

De Middenstander, 1923/24, van de redactie,

Verslagen van: la Compagnie des eaux d'Utrecht, — den Armenraad, — het comité voor Werkverschaffing, —

de Vereeniging tot verbetering van Armenzorg, — het Centraal Israëlietisch weeshuis, — de Vereenigde gods- en gasthuizen, — de Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo, 1922, — de St. Martinus-vereeniging, 1921/2 en 1922/3 (2 stuks), — de Vereeniging voor gezondheids-koloniën, — de Utrechtsche vereeniging tot bescherming van zuigelingen, 1922 en 1923 (2 stuks), — de Vereeniging voor volksbaden, 1922 en 1923 (2 stuks), — het Nederlandsch gasthuis voor ooglijders, — de Vereeniging tot kostelooze heilgymnastische behandeling van kinderen van onvermogenden te Utrecht, — de Heelkundige en Vrouwenkliniek der Rijks-Universiteit, — de Vereeniging tot instandhouding van het Oudstudentenfonds, 1922/23 en 1923/24 (2 stuks), — het philologisch studiefonds, 1920/21—1923/24 (4 stuks), — de Vereeniging „De Nijverheidsschool voor de technische vakken'', 1922, — de school voor de Grafische vakken, 1922 en 1923 (2 stuks), — de Utrechtsche industrie- en huishoudschool, — de Utrechtsche avondnaaischool, 1921 en 1923 (2 stuks), — de Crediet- en depositokas, — de Nationale bankvereeniging, 1922, — de Utrechtsche hypotheekbank, — de levensverzekering Mij. „Utrecht'', — de coöperatieve verbruiks-vereeniging „Eigen Hulp'', — 's Rijks Munt, — de Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen en de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij, — de Centraal Spoorweg Maatschappij, — de Remonstrantsch-Gereformeerde gemeente, 1922 en 1923 (2 stuks), — de Utrechtsche zendingsvereeniging, 1922/23 en 1923/24 (2 stuks), — de Mij. tot Nut der Israëlieten, afd. Utrecht, — den Bouwraad, — het genootschap Kunstliefde, — het Centraal bureau voor Christelijke jeugdorganisatie, 1922/23, — de Toynbee-vereeniging „Jong Leven'', — de Vereeniging tot bescherming van meisjes, 1922 en 1923 (2 stuks), — het Rijksarchief in Utrecht, 1907—1922 (16

stuks), — het Aartsbisschoppelijk Museum, — de gemeente-archieven van Amsterdam, Haarlem, 1922 en 1923 (2 stuks), Alkmaar, Leiden, Delft, Rotterdam, Schiedam, 1919, 1922 en 1923 (3 stuks), Vlaardingen, Dordrecht, Vlissingen, 1922 en 1923 (2 stuks), Middelburg en Groningen, — den dienst voor Kunsten en Wetenschappen te 's Gravenhage, — de bibliotheek en leeszaal te Haarlem, 1922, — de bibliotheek en leeszalen der gemeente Rotterdam, — 's Rijks verzamelingen van geschiedenis en kunst, — het Frans Hals-museum te Haarlem, 1922 en 1923 (2 stuks), — het stedelijk museum te Leiden, 1922 en 1923 (2 stuks), — het museum te Delft, — het museum Boymans, — Dordrechts museum, 1922, — het Westfriesch museum te Hoorn, — het museum te Zutphen, — het gemeentemuseum te Arnhem, — de Commissie ter verzekering eener goede bewaring van gedenkstukken van geschiedenis en kunst te Nijmegen, 1919, 1920, 1922 en 1923 (4 stuks), — de Commissie voor 's Rijks Geschiedkundige publicatiën, — de Rijkscommissie voor de monumentenzorg, — het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap, 1921/22, — de oude gemeente- en waterschapsarchieven in de provincie Utrecht, 1884/85, 1888—1896, 1900—1902 (12 stuks), — de archieven van gemeenten, waterschappen enz. in de provincie Utrecht, 1921 en 1922 (2 stuks), van de respectieve besturen,

J. de Hullu, De archieven der admiraliteitscolleges, van het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,

W. S. Unger, Inventaris der doop-, trouw- en begraafboeken (van Middelburg) 1574—1810, van het gemeentebestuur van Middelburg,

Nasporingen en studiën op het gebied der Nederlandsche en der Nederlandsch-Indische krijgsgeschiedenis, XXIX (1923), van den directeur,

(C. W. H. Baard), Catalogus van schilderijen, teekeningen en beeldhouwwerken in het Stedelijk Museum (van Amsterdam),

van het gemeentebestuur van Amsterdam,

Catalogus der schilderijen en teekeningen in het Frans Halsmuseum der gemeente Haarlem, van de directie,

I. C. E. Peelen, Gids (door het) Rijks-Museum „Huis Lambert van Meerten'' te Delft, van de directie,

Museum of fine arts Bulletin (Boston) 1923,

van de directie,

S. J. Fockema Andreae, Bijdragen tot de Nederlandsche rechtsgeschiedenis. 4e Bundel. Hoofdstukken uit de Geschiedenis van Rechtsmacht en Rechtsvorming,

van het Rijksarchief,

schetskaartje van de stad Utrecht en haar naaste omgeving, waarop zijn aangegeven de oude rivierloopen, gegraven wateren, wegen en dijken. Met reproductie. (2 stuks), van de Vereeniging „Oud-Utrecht'',

verzameling van prentbriefkaarten met gezichten te Utrecht (95 stuks),

van den heer J. D. C. van Dokkum te Wageningen,

gezicht op de Viebrug uit het zuiden,

van den heer Mr. A. le Cosquino de Bussy,

gezicht op de Bezembrug en de Stadhuisbrug. Houtsnede door *Tollenaar,* van den heer Dr. N. G. van Huffel,

gezicht op de Stadhuisbrug met het stadhuis en den Domtoren (c. 1900), van den heer S. van Blitz,

gezicht op het plantsoen bij Sterrenburg,

van den heer Mr. A. le Cosquino de Bussy,

afbeelding van een geschilderd portret van een geestelijke, waarop door een open venster een gezicht op den Domtoren (1500),

van de firma Christie, Manson en Woods te Londen,

afbeeldingen van eenige monumenten uit de Pieterskerk (12 stuks),

van het Rijksbureau voor de Monumentenzorg te 's Gravenhage,

gezicht in het noordwestelijk gedeelte der Buurkerk. Lichtdruk naar *P. Saenredam*,

van den heer Dr. C. Hofstede de Groot te 's Gravenhage,

afbeelding van de helft van de orgelgalerij uit de Buurkerk (thans in het Centraal Museum),

van het Rijksbureau voor de Monumentenzorg te 's Gravenhage,

afbeeldingen van eenige monumenten uit de St. Jacobskerk (12 stuks), van hetzelfde,

afbeelding van een gedeelte van het middenkoorhek in de St. Jacobskerk. Penteekening door A. W. Weissman, (c. 1900), van den Rijksarchivaris in Noord-Holland,

afbeelding van een gebeeldhouwde eikenhouten naald afkomstig van de zuidwestelijke buitendeur der St. Nicolaaskerk (thans in het Centraal Museum),

van het Rijksbureau voor de Monumentenzorg te 's Gravenhage,

gezicht op het Provinciaal Gerechtshof met het voorplein. Houtsnede door *Tollenaar*,

van den heer Dr. N. G. van Huffel,

gezicht in den Hortus Botanicus,

van den heer G. Brouwer,

afbeeldingen van middeleeuwsche beeldhouwwerken en van eenige oud-Nederlandsche schilderijen in het Aartsbisschoppelijk museum (20 stuks in 2 omslagen),

van het bestuur van het museum,

gezicht op den voorgevel van het huis Achter St. Pieter no. 20, van den heer S. van Blitz,

gezicht op den voorgevel van het huis Neude Zz. no. 31,

van denzelfde,

gezicht op den voorgevel van het Haagsche Koffiehuis (c. 1905), van den heer Dr. A. J. van der Weyde,

gezicht op den voorgevel van het café-restaurant Witjens aan het Vredenburg, van den heer S. van Blitz,

gezicht op de Catharijnebrug, (c. 1875), van denzelfde,

gezicht op de houtzaagmolens aan den Leidschen Rijn, van denzelfde,

gezicht op de Zoölogische Societeit. Houtsnede door *Tollenaar*, van den heer Dr. N. G. van Huffel,

2 prentbriefkaarten op de Lustrumfeesten van 1911 betrekking hebbende, van den heer M. C. Sigal Jr. te Vlaardingen,

gezicht op het publiek bij de feestelijke opening van de tramlijn naar Elinkwijk, van den heer S. van Blitz,

afbeeldingen van de bij de opening der 2e slagersvaktentoonstelling aanwezige groep genoodigden en van verschillende stands, (6 stuks op één blad), van den heer Dr. J. P. Fockema Andreæ,

afbeelding van de bij de eerste steenlegging van de Electrische Centrale aan het Merwedekanaal aanwezige autoriteiten en van de ingemetselde zilveren penning, (3 stuks), van den heer S. van Blitz,

Portretten van:

J. A. d'Averhoult, pretense raad in de vroedschap van Utrecht in 1786, van den heer Mr. A. Staring te Dordrecht,

prof. Dr. F. C. Donders, van den heer Dr. A. J. van der Weyde,

een groep leden van de afd. Utrecht der Ned. Mij. tot bevordering der Geneeskunst in 1923, van denzelfde,

prof. Dr. G. J. Loncq, van denzelfde,

Dr. M. L. Muller, van denzelfde,

en prof. Dr. S. Talma, van denzelfde,

In bruikleen werden ontvangen:

Register van akten van gunning van grafsteden en grafkelders in de Buurkerk. 1650—1829, 1 deel,
van Kerkvoogden der Ned. Herv. gemeente.

Aangekocht werden:

Aanteekeningen over de stat Utregt behelsende 't geene buyten de stat, dog evenwel in stats jurisdictien gelegen is. (Handschrift uit de eerste helft der 18e eeuw),

Jaarboekje van „Oud-Utrecht", 1924,

Nederlandsch archief voor kerkgeschiedenis, XVII,

Archief voor de geschiedenis van het Aartsbisdom Utrecht, XLVIII,

Placcaet van de Heeren Raden van State der Vereenichde Nederlanden, daer bij haer E.Mo. naer ernstich ondersoeck ende examinatie eenen yegelijcken op lijffstraffe imponeren een eeuwich gheswijch ende silentium der bevondene onwarachtighe versierde ende onghefondeerde defamatiën van de Heeren Staten 's Lants van Utrecht, der selver officiers ende dienaers, 1610,

De Klagende Stigtse Maagdt, 1753,

Brief aan de schrijvers van de Post van de Neder-Rhijn, over derzelver betoog, dat de stad Utrecht niet alleen zoude wezen afgezonderd van de kleine steden, maar dat zij ook alleen het derde Lid van Staat zou hebben uitgemaakt,

Extract uit een brief van Utrecht, den 10 Mey 1787,

B. de Roy, Tafel ende lijste waar in dat men zien kan, hoe verre de Nabeschreven plaatzen van de stad Utrecht afgelegen zijn, ende hoe veel roeden de eene plaats van den anderen gelegen is,

P. Wilschut, Stratengids voor Utrecht,

K., Weemoedstoonen bij het graf van Jodocus Heringa Ez.,

G. J. Hoogewerff, Gerrit van Honthorst,

H. H. Barger, In memoriam Dr. G. J. A. Jonker,

J. W. Spin, Prof. Mr. G. W. Vreede,

H. C. Rogge, Johannes Wtenbogaert en zijn tijd, 3 deelen,

Missive wegens de provintie van Utrecht geschreven aan de Ho. Mog. Heeren Staten Generaal tot het fourneeren van penningen in den aenstaenden oorlogh met Engeland, 1665,

Eygen ende origineele sententie van Maria Jans bij den gerechte der Stadt Utrecht gepronuncieert, 1676,

Tweede nadere ampliatie op de ordonnantie (van de Staten) van 't gemaal (4 Augustus 1741),

Verdeeling der acht wijken, in welke de vierendeeljaarskollecte ten behoeve van de Nederduitsche Hervormde Diakonie der gemeente van Utrecht zal gedaan worden,

G. Macropedius, Cantilena Martiniana apud D. Hieronynum Traiectinae scholae ex tempore scripta et dedicata. De immensis erga nos Dei beneficiis,

Series Lectionum, 1924/25,

Utrechtsche bijdragen voor letterkunde en geschiedenis:

XIII. *J. M. de Waal,* Aernout Drost,

XIV. *N. van der Laan,* Uit Roemer Visscher's Brabbeling,

XVI. *D. A. Felix,* Het oproer te Utrecht in 1610,

XVII. *G. A. Brands,* Tspel van de Christenkercke,

XVIII. *N. van der Laan,* Uit Roemer Visscher's Brabbeling II,

Vox studiosorum, 1923,

A., Algemeene Supplementschool te Utrecht. (Uit: Utrechtsche courant. 1858),

Algemeene denkbeelden over een op te rigten institut van onderwijs, naar het leerplan der Bataafsche Maat-

schappij: Tot nut van 't Algemeen binnen de stad Utrecht, (c. 1810),

Circulaire over de oprichting van een Christelijk-Hervormde Burgerschool voor lager onderwijs aan het Domplein, 1859,

Etablissement d'instruction secondaire sous la direction de H. M. Tip à Utrecht, (c. 1840),

Gezangen bij gelegenheid van de inwijding der nieuwe school van Mej. J. van Houte, 1852,

Instructie voor de Meesters der Zondagscholen, 1829. (Handschrift),

Gezangen bij gelegenheid van het openbaar onderzoek en prijsuitdeeling der kinderen in een der stadsparochiescholen, 1803,

Schoolwetten van de Stads-armenschool bij de Buurkerk te Utrecht, 1826,

gezangen vermoedelijk gebruikt bij school-examens in de Armenschool der R. C.-Gemeente in de Boterstraat, 1817-1828,

Wet voor de ouders of verzorgers van kinderen, die in de Oude Roomsch Katholijke Armenschool onderwijs genieten, (1843),

Publicatie van de Vroedschap tegens het bewerken van de visch buyten die van het vischgrommers-gildt (13 Januari 1738),

Het Gildeboek. Orgaan van het St. Bernulphusgilde, VI,

Jaarboekje van de Ned. Herv. gemeente, 1924,

Vrijzinnig predikbeurtenblaadje, 1923,

Verslag van den toestand en de verrichtingen der vereeniging „Floralia'' te Utrecht over 1877,

Reglement voor het leesgezelschap De Eendracht te Utrecht (1860),

Wet van het leesgezelschap Concordia te Utrecht, (1840),

Catalogus der uitgebreide verzameling van schilderijen, teekeningen, enz., nagelaten door den Heer Professor Jan Bleuland te Utrecht.,

Utrechtsche Vrijdaegse courant van 16 Juli 1688, No. 57,

Vrijzinnig protestantenblad, 1923,

Utrechtsche almanak, 1925,

Nederlandsch Archievenblad, XXXI,

Le bibliographe moderne, XXI,

Bibliotheekleven, VIII,

Het Boek, XI,

J. C. Overvoorde, Catalogus van voorwerpen in het Stedelijk museum „De Lakenhal'' te Leiden, 2e uitgave,

Nijhoff's index op de Nederlandsche periodieken, 1923,

I. H. Gosses en N. Japikse, Handboek tot de Staatkundige Geschiedenis van Nederland,

K. O. Meinsma, De zwarte dood. 1347—1352,

Registers op de 5e reeks van de Bijdragen voor Vaderlandsche geschiedenis en oudheidkunde,

Bijdragen voor Vaderlandsche Geschiedenis en oudheidkunde, 6e Reeks. Dl. 1,

Beschrijving van Holland. (Tegenwoordige staat der Vereenigde Nederlanden. Dl. IV-VIII. 5 deelen,

Jaarboek Amstelodamum. XX en XXI (2 deelen),

Gedenkboek Hilversum. 1424—1924. Uitgegeven bij gelegenheid van het vijfhonderd-jarig bestaan als zelfstandige gemeente,

Die Haghe, 1924,

Rotterdamsch jaarboekje, 1924,

Groningsche volksalmanak, 1925,

J. E. Elias, Geschiedenis van het Amsterdamsche Regentenpatriciaat,

R. Häpke, Niederländsche Akten und Urkunden zur Geschichte der Hanse, II,

Hansische Geschichtsblätter, 1924,

Pfingstblätter des Hansischen Geschichtsvereins:

XV. *E. Keyser,* Die Bevölkerung Danzigs und ihre Herkunft im 13. und 14 Jahrhundert,

L. K. Goetz, Deutsch-Russische Handelsgeschichte des Mittelalters,

E. Baasch, Die Lübecker Schonenfahrer,

E. Gevaert, l'Héraldique, son esprit, son langage et ses applications,

A. Neuburger, Echt oder Fälschung? Die Beurteilung, Prüfung und Behandlung von Altertümern und Kunstgegenständen,

Voorloopige lijst der Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst van de provincie Overijssel,

Oudheidkundig jaarboek 1923,

O. Fischel en M. von Boehn, Die Mode, Menschen und Moden im 16., 17., 18. und 19. Jahrhundert, nach Bildern und Kupfern der Zeit, (7 deelen),

A. Plasschaert, Korte geschiedenis der Hollandsche schilderkunst van af de Haagsche school tot op den tegenwoordigen tijd,

R. Ligtenberg, Die Romanische Steinplastik in den nördlichen Niederlanden. I. Die Reliefplastik und der Bauornamentik, erster Teil,

E. Neurdenburg, Old Dutch pottery and tiles. Translated with annotations bij Bernard Rackham,

H. E. van Gelder, Pottenbakkerskunst,

J. G. A. N. de Vries, Porselein,

H. D. J. van Schevikhaven, Slavernij en dienstbaarheid, hoofdzakelijk in de vroege middeleeuwen,

S. Muller Fz., Het Amersfoortsche (St. Pieters) gasthuis. (Uit: Buiten. 1916),

Memorie of deductie dat de landen van de provintie Utrecht, resorteerende onder Zeeburgh, niet gehouden zijn te contribueren in soodanige uyt-geschotene penningen, als de Staten van Hollandt, ende West-Vrieslandt van deselve landen komen te eysschen, 1688,

plattegrond der stad, (c. 1570). Reproductie van den plattegrond van *J. van Deventer*,

plattegrond van Utrecht (uitgave *W. Landstra*),

gezicht op de stad uit het noordwesten, 1748. (Titelplaat eener dissertatie),

verzameling van gezichten in de stad. 14 fotografieën in album (c. 1890),

verzameling van afbeeldingen van meerendeels afgebroken of verbouwde huizen en van gezichten op oude stadsgedeelten. (25 fotografieën door *L. M. de Rijk*),

33 prentbriefkaarten met gezichten te Utrecht,

gezichten op verschillende gedeelten van de Oudegracht tusschen Vie- en Gaardbrug. 10 teekeningen door *Th. Verlaan*,

gezicht op het huis van den Muntmeester en de drie huizen ten zuiden daarvan. Ets door *G. W. P. van Dokkum*,

afbeelding van de huizen aan de oostzijde der Oudegracht ten zuiden van de Viebrug. Penteekening door *Th. Verlaan*,

gezicht op de Oudegracht met de Bezembrug uit het noorden (c. 1890),

gezicht op de Bakkerbrug uit het noorden (1893),

gezicht op de Bezembrug uit het noorden (1886),

gezicht op de Stadhuisbrug, met het stadhuis en den Domtoren,

gezichten op verschillende bruggen over de Oude- en Nieuwegracht. 7 teekeningen in zwart krijt door *G. W. P. van Dokkum*,

gezicht op de achterhuizen van de Donkere Gaard en den Domtoren uit het zuiden. Ets door *C. Nefkens,*

gezicht op de Oudegracht met de Weesbrug (c. 1890),

gezichten op de achterzijde van de huizen aan de zuidzijde van de Potterstraat. Penteekening door *Th. Verlaan,*

gezicht in de Kalverstraat. Potloodteekening door *A. van de Poll,*

gezicht op de huizen aan de west- en noordzijde van het Domplein (2 stuks),

gezicht op de westzijde van het Domplein met den Domtoren (c. 1900),

gezicht op den wal bij de Catharijnepoort (c. 1750) (Titelplaat eener dissertatie),

gezichten in het plantsoen achter de St. Nicolaaskerk, bij Lepelenburg en bij de Heerenstraat,

gezichten op den ontgraven wal bij het Hieronymusplein voor den aanleg van een ondergrondschen transformateur (2 stuks),

gezicht op het westelijk gedeelte van het Begijnenbolwerk, met een gedeelte van den Weerdsingel. Teekening in kleuren door *E. van Heemskerk* (1853),

gezicht op de Domkerk uit het westen (c. 1905),

afbeelding van het door J. H. Toorop ontworpen kerkraam in den Dom,

gezicht op den Domtoren uit het westen (c. 1912),

gezicht op den noordoosthoek van de kloostergang van den Dom,

gezicht op de St. Pieterskerk (c. 1100),

gezicht op de St. Pieterskerk uit het noordoosten. Gekleurde penteekening door *Th. Verlaan.*

gezicht in de krypt der St. Pieterskerk. Teekening in kleuren door *Th. Verlaan.,*

gezicht op de St. Mariakerk (c. 1100),

plattegrond van de St. Mariakerk en kloostergang en

gezichten in en op den zuidelijken arm en op den bouwvalligen oostelijken arm der gang (5 stuks),

gezicht op de Buurkerk uit het zuidwesten. Penteekening door *Th. Verlaan,*

opstand van de voor- en zijgevels van het gasthuis Leeuwenberch. Gekleurde penteekening door *Th. Verlaan,*

gezicht op de Beyerskameren. Potloodteekening door *Th. Verlaan,*

gezicht op de poort van het St. Eloyen-gasthuis. Teekening in kleuren door *Th. Verlaan,*

gezicht op het stadhuis (1713),

afbeelding van de voorpoort van de Statenkamer. Teekening in kleuren door *Th. Verlaan,*

gezicht op Paushuize met den aanbouw daarnaast voor de bureaux (c. 1850),

plattegronden van het terrein tusschen Potterstraat en Drakenburgsteeg, aangevende de toestanden op verschillende tijdstippen tusschen 1578 en 1919. 7 penteekeningen door *Th. Verlaan,*

plattegrond en doorsneden van de gebouwen van 's Rijks Munt aan de Neude. 3 penteekeningen door *Th. Verlaan,*

gezicht op den gevel van de Munt aan de Neude. Penteekening door *Th. Verlaan,*

plattegrond, opstand en doorsneden van de kelders van de Munt aan de Oudegracht en Neude. Penteekening door *Th. Verlaan,*

gezichten op het terrein van de voormalige Rijks Munt tijdens de slooping (3 stuks),

afbeeldingen van verschillende bouwfragmenten, afkomstig uit de voor den bouw van het nieuwe postkantoor afgebroken huizen. 6 teekeningen door *Th. Verlaan,*

situatieteekening van het postkantoor aan de Neude.

Penteekening door *Th. Verlaan,*

gezicht op de poort van het Bisschopshof,

gezicht op het traptorentje van het huis Domplein no. 6,

afbeelding van de gebeeldhouwde trap in het huis Domplein no. 7,

afbeeldingen van de voorgevels en detailteekeningen van de huizen Janskerkhof nos. 12 en 13, Drift no. 27, Voorstraat no. 14 (huis de Koning van Portugal), Oudegracht no. 111 (Fresenburch) en Oudegracht no. 114 (Drakenburch). 8 teekeningen door *Th. Verlaan,*

afbeeldingen van poortjes aan de Oudegracht Wz. bij de Hamburgerbrug en aan de Neude Wz. bij de Drakenburgsteeg. 2 teekeningen in kleuren door *Th. Verlaan,*

afbeeldingen van eenige topgevels en van eenige dakvensters van huizen uit de 18e eeuw. 2 penteekeningen door *Th. Verlaan,*

gezichten op den voorgevel van het huis Loefbergmakerstraat no. 50 (2 stuks) ,

afbeelding van het bij het huis De Landskroon behoorende poortje. Gekleurde penteekening door *Th. Verlaan,*

opstanden van den gevel van het huis van den Muntmeester,

gezichten op de huisjes Achter den wal bij de Lange Smeestraat. 3 potloodteekeningen door *A. van de Poll,*

gezichten op de Absteder- en Lucasbruggen (2 stuks),

plattegrond der gemeente (3 bladen van de Chromotopografische kaart van Nederland),

gezicht op de huisjes aan de noordzijde van het Zwarte water,

gezicht op het Homoeopathisch ziekenhuis,

plattegrond van de Munt aan den Leidschen weg. Teekening in kleuren door *Th. Verlaan,*

kaart van eenige perceelen land ter weerszijden van den Vleutenschen weg (c. 1820),

gezicht op het buitengoed De Oorsprong (1869),

gezicht buiten Tolsteeg. Teekening in O. I. inkt door *I. E. van Muyden,* (c. 1800),

gezicht op de St. Aloysiuskerk aan de Rembrandtkade,

gezichten in de kliniek voor kleine huisdieren aan de Veeartsenijkundige hoogeschool (3 stuks),

afbeelding van de wijdingsplechtigheid der St. Thomaskapel A° 631,

afbeeldingen van den president, van den directeur en van de leden van het zangkoor „Onze Lieve Vrouwe Hemelvaart'' bij gelegenheid van het 25-jarig bestaan in 1912,

afbeelding van prof. Dr. B. J. Kouwer te midden van familieleden en autoriteiten in de Aula der Universiteit, bij gelegenheid van zijn 25-jarig ambtsjubileum,

gezicht in de nieuwe Senaatskamer van het Universiteitsgebouw tijdens de plechtige opening,

afbeeldingen van de bij het afscheid van den Commissaris der Koningin in Utrecht aanwezige autoriteiten (2 stuks),

afbeeldingen van twee groepen uitgevoerd op het ruiterfeest, gehouden ten bate van het Nederlandsch Olympisch Comité (2 stuks),

portretten van: Dr. H. Aldershoff, P. A. van Antwerpen (2 stuks), prof. Dr. G. A. van den Bergh van Eysinga, Dr. A. W. Bronsveld, O. A. graaf van Bylandt, landkommandeur der Duitsche orde balie van Utrecht, W. M. J. van Dielen, wethouder der gemeente, Ds. S. van Dorp, Dr. H. Th. s' Jacob, Ds. G. J. A. Jonker, D. B. Kagenaar, Dr. J. de Lange, prof. Dr. E. Mulder, L. Praalder, lector der Fundatie van Renswoude, het bestuur van de Utrechtsche Studentenvereeniging „Secor Dabar'', Dr. P. Valk-

hoff, en D. E. Wilhelmie, kapitein der Vrijwillige Jagers van de Utrechtsche Hoogeschool.

Door ruiling werd verkregen:

Maandblad van het genealogisch-heraldisch genootschap De Nederlandsche Leeuw. 38e—41e jaargang, 4 deelen.

Met de verzamelingen werden vereenigd de volgende stukken, reeds vroeger aan de gemeente toebehoorende:

Rekeningen van het Fonds van het voormalige Marsliedengild. 1901—1910. Met bijbehoorende acquitten,

Rekeningen van den onderprocurator van het H. Geesthuis. 1900/01—1910/11. Met bijbehoorende acquitten,

Rekeningen van den rentmeester van de Eleemosynae van Oudmunster. 1901—1910. Met bijbehoorende acquitten,

Rekeningen van den rentmeester van het St. Margaretenhof. 1901—1910. Met bijbehoorende acquitten,

Rekeningen van den rentmeester van het vereenigde Collegium Willebrordi en Domus Pauperum. 1901—1910. Met bijbehoorende acquitten,

Rekeningen van den rentmeester der fundatie van Nijkercken. 1901—1910. Met bijbehoorende acquitten,

Rekeningen van de fundatie van Pallaes. 1901—1910. Met bijbehoorende cqauitten,

Uitgaven van de afdeeling voor maatschappelijke aangelegenheden en statistiek der gemeente Utrecht:

VIII. Gegevens betreffende het aantal, de loonen, enz. van de Gemeentewerklieden te Utrecht in de jaren 1913—1923,

Verslagen van de restauratie van den Domtoren. 1920 en 1921 (2 stuks),

Feestnummer van het Centrum ter gelegenheid van het

Gouden Priesterfeest van Mgr. H. van de Wetering,

Verslag van den gemeenteraad, 1923,

Verslag van de gemeente Utrecht, 1923,

Verslagen van de bedrijven en diensten der gemeente Utrecht over 1923 (13 stuks),

Gemeenteblad van Utrecht, 1923,

Gedrukte verzameling 1923,

Statistische berichten gemeente Utrecht, 1922 en 1923, 2 deelen,

Zakboekje der gemeente Utrecht, 1924,

Ontwerp-begrooting van de gemeente Utrecht voor 1925, met toelichtende memorie, 3 deelen,

Vastgestelde begrooting van de gemeente Utrecht, 1922,

Begrootingen van het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen, de Stads-aalmoezenierskamer, het Stadsambachtskinderhuis, het weduw- en weezenpensioenfonds, het werkloozenfonds, gemeentewerken, het reservefonds tot dekking van de kosten verbonden aan de rijkspensionneering van de ambtenaren, den Bouw- en woningdienst, het electriciteitsbedrijf, het trambedrijf, het grondbedrijf, den reinigingsdienst, den ontsmettingsdienst, de slachtplaats, den geneeskundigen dienst, de bank van leening en den keuringsdienst voor waren voor 1924, 18 deelen,

Rekening van de gemeente Utrecht over 1922 en 1923, 3 deelen,

Overzicht van de ontvangsten en uitgaven der gemeente Utrecht, 1923,

Stedelijke bestekken, 1923, 2 deelen,

Verslag van de Gezondheidscommissie voor de gemeente Utrecht, 1923,

Onderzoekingen gedaan in het Physiologisch laboratorium te Utrecht. Zesde reeks, IV,

Programma van het Stedelijk gymnasium, 1924/25,

Boekenlijst voor de Gemeente Hoogere Burgerschool met vijf-jarigen cursus, 1924/25,

Programma voor de Hoogere Burgerschool met drie-jarigen cursus en daaraan verbonden Hoogere Handelsschool, 1924/25,

Programma voor de Hoogere Burgerschool voor Meisjes, 1924/25,

Wegwijzers door het Centraal Museum, bijgewerkt Augustus 1923 en Mei 1924 (2 stuks),

Utrechtsch Dagblad, 1923 (2 deelen),

Het Nieuws, 1923,

Het Centrum, 1923/24 (2 deelen),

Utrechtsche courant, 1923 (2 deelen),

Utrechtsch Nieuwsblad, 1923/24 (2 deelen),

40 teekeningen behoorende bij de bestekken van in 1924 door de gemeente aanbestede werken,

15 teekeningen behoorende bij de Gedrukte verzameling van 1923 en 1924,

gezicht op den Domtoren, gezien van den toren der Buurkerk,

gezicht in de Bakkerspoort,

portretten van: H. A. van Beuningen. Teekening in zwart krijt door *M. Fleur*, en Mgr. H. van de Wetering (3 stuks).

Tegenover al deze aanwinsten stond slechts een enkel verlies: van de door het Rijk in bruikleen afgestane notarieele protocollen werd ten behoeve van het Rijksarchief in Noord-Holland te Haarlem het deel van het protocol van den notaris Mr. J. Langerak Oosterland over de jaren 1777—1782 teruggevraagd. Dit deel bevatte namelijk voor het overgrootste deel akten door dezen notaris gepasseerd, toen hij nog te Uithoorn (prov. Noord-Holland) resideerde, en het verdiende dus inderdaad de voorkeur het bij

het te Haarlem bewaarde gedeelte van zijn protocol te voegen. Tegen de afgifte kon dan ook geen bezwaar gemaakt worden en het deel is daarop aan het Rijksarchief te Haarlem overgedragen.

II. MUSEUM.

Personeel.

Het personeel onderging geenerlei verandering.

Gebouw.

Aan het museum-gebouw hadden de gewone onderhoudswerkzaamheden plaats, zoodat het zich bij voortduring in uitstekenden staat van onderhoud bevindt.

Brandblusch-middelen.

De brandbluschmiddelen werden als gewoonlijk tweemaal door den dienst der brandweer nagezien. Gebreken werden daarbij niet aangetroffen.

Materieele toestand der verzamelingen.

Het onderhoud der verzamelingen eischte dit jaar de gewone zorg. De kleine restauratie-werkzaamheden, die enkele museum-voorwerpen behoefden, konden door het museum-personeel worden verricht. Een schilderij van H. Bloemaert, voorstellende Maria van Pallaes hare armen bedeelende, waarvan de vernislaag geheel vergeeld was, werd ter schoonmaking gegeven aan den heer P. Swillens alhier. Aan het eind van het jaar was het stuk nog in bewerking. De overige schilderijen bevinden zich in goeden toestand.

Voortgang der werkzaamheden.

De ten vorigen jare begonnen reorganisatie van de historische afdeeling werd voortgezet. De eerste zaal dier afdeeling, waar tot nog toe in hoofdzaak aardewerk, muurtegels en haardsteenen waren opgesteld, werd ingericht voor de geschiedenis der stad. Alle schilderijen en voorwerpen betreffende historische Utrechtsche gebeurtenissen en Utrechtsche personen werden hier thans bijeen-

gebracht. Voor de verzameling oude kostuums, die door geschenken en afstand in bruikleen een aanzienlijke uitbreiding onderging en die in de historische afdeeling der stad, waar zij tot dusver deel van uitmaakte, minder op haar plaats was, werden twee zalen op de bovenste verdieping van het refter, tot nog toe bestemd voor de oude kunstnijverheid, ingericht, terwijl de voorwerpen dier oude kunstnijverheid deels over de kamers in historischen stijl werden verdeeld, deels in het kleine zaaltje der moderne kunstnijverheid werden opgesteld, nadat de daar aanwezige voorwerpen naar de zaal van de 19e-eeuwsche kunstnijverheid, waar zij het best bij aansloten, waren overgebracht.

De verzameling schilderijen onderging een belangrijke vermeerdering, doordat van het Rijksmuseum een dertigtal werken van Utrechtsche meesters, waaronder eenige van groote kunstwaarde, in bruikleen kon worden verkregen, waardoor het doel om in het museum een zoo volledig mogelijk overzicht van de Utrechtsche schilderschool bijeen te brengen, op zeer gewenschte wijze werd bevorderd. Bekende Utrechtsche meesters als Henrick Ter Brugghen, Cornelis Droochsloot, David en Jan Davidsz. de Heem, Pieter Saenredam, Johannes Both, Jacob Duck, Melchior d'Hondecoeter, Jacob Marrellus en Abraham Mignon, waarvan tot nog toe geen werken aanwezig waren, konden zoodoende thans met meerendeels fraaie stukken in de verzameling vertegenwoordigd worden, terwijl o.a. van Joachim Wttewael, Paulus Moreelse en Jan van Bijlert, waarvan het museum reeds werken bezat, stukken verkregen werden, die hun kunst weer van andere zijden belichtten. Bovendien stond het Rijksmuseum nog in bruikleen af het merkwaardige drieluik van de hand van een Noord-Nederlandsch meester uit de tweede helft der 15e eeuw, waarop de Dom nog met het oude Romaansche

schip voorkomt, terwijl het koor reeds door het hooge Gothische koor is vervangen. Ook door een enkelen aankoop werd de schilderijenverzameling aangevuld: vooreerst kon de hand worden gelegd op een bijzonder fraai stilleven van Baltus van der Ast uit zijn Utrechtschen tijd en voorts kon met hulp van de Vereeniging „Rembrandt" een voortreffelijk stukje van Henrick Ter Brugghen, een lachende vrouwenkop, worden aangekocht. Voor de verzameling moderne schilderijen en beeldhouwwerken konden in samenwerking met de Utrechtsche Museum-vereeniging voor Hedendaagsche Kunst herhaaldelijk zeer belangrijke stukken in bruikleen worden verkregen, waardoor deze op het peil van een keur-collectie van moderne kunst kon worden gehandhaafd. Ten einde voor deze verzameling een beter aaneengesloten geheel van zalen te verkrijgen werd de eene zaal aan het Nicolaaskerkhof, die nog voor de oude kunst bestemd was, bij de moderne afdeeling getrokken en in plaats daarvan de zaal boven de directie-kamer aan die voor de oude kunst toegevoegd.

De heugelijke gestadige aanwas der beide schilderijenverzamelingen maakt uitbreiding van de daarvoor beschikbare ruimte dringend noodzakelijk en gaf dan ook aanleiding tot het ontwerpen van een plan om tot vermeerdering van het aantal schilderijenzalen te komen. Dit nu bleek alleen mogelijk bij een geheel gewijzigde indeeling van het museum, welke wijziging echter zoo ingrijpend was en zoo aanzienlijke kosten met zich zou brengen, dat van dadelijke uitvoering daarvan geen sprake kon zijn. Wellicht zal het echter mogelijk blijken deze voor de ontwikkeling van het museum zoo gewenschte reorganisatie met bijstand van partikulieren tot stand te brengen. Immers bereids werd door een ingezetene die reeds meermalen van zijn warme belangstelling in het

museum deed blijken, het aanzienlijke bedrag van *f* 4000.— voor dit doel toegezegd, terwijl een belangstellende te Zeist mede bereid bleek hiervoor *f* 500.— beschikbaar te stellen. Het is met groote waardeering, dat hier van deze milde bijdragen melding wordt gemaakt.

Al kon de reorganisatie dus nog niet aanstonds ter hand worden genomen, toch scheen het geboden bij de herziening van den catalogus der historische afdeeling met de mogelijkheid ervan reeds rekening te houden. Ook de beeldhouwwerken, die eerst buiten dien catalogus gehouden zouden worden, zullen er dan ook thans, voor zoover zij van Utrechtschen oorsprong zijn, in worden opgenomen.

De noodzakelijkheid om van deze beeldhouwwerken een nieuwe beschrijving te maken, vertraagde opnieuw het gereedkomen van den catalogus.

In het museum werden dit jaar twee bijzondere tentoonstellingen gehouden, een naar aanleiding van de verkrijging van het bovengenoemde drieluik uit het Rijksmuseum: een kleine tentoonstelling van primitieven en middeleeuwsch beeldhouwwerk, voornamelijk uit Utrechtsch partikulier bezit, aangevuld met eenige werken uit den Amsterdamschen kunsthandel, de andere van werken van 17e-eeuwsche Utrechtsche meesters, waarvoor o.a. het Rijksmuseum Hondecoeter's vermaard „Drijvend veertje'' en een prachtig stilleven van Weenix afstond.

De wegwijzer door het museum werd in verband met de talrijke sinds de laatste bijwerking aangebrachte wijzigingen opnieuw bijgewerkt. Er werden dit jaar 626 exemplaren van verkocht.

Bezoek. Het aantal bezoekers van het museum bedroeg 20020, waaronder 3758 betalenden.

Aanwinsten en verliezen. Ten geschenke werden ontvangen de volgende voorwerpen:

een gebeeldhouwde trap- en portaalleuning (begin 18e eeuw), afkomstig uit het huis Domplein no. 7,
van den heer L. A. Nagtegaal,
een ruit van gebrandschilderd glas in lood, ontworpen door Jaap Gidding (c. 1910),
van den heer Jaap Gidding te Rotterdam,
een zegelstempel met het wapen van Uyttewael (eerste helft der 17e eeuw),
van de familie Martens van Sevenhoven,
een vergulde houten druiventros, uithangteeken van het huis „De vergulde Druif", Oudegracht no. 22, (18e eeuw), van den heer J. van der Lip,
een gebeeldhouwde zandsteenen schoorsteenpilaster, (17e eeuw), van den heer J. E. C. F. Verwayen,
fragment van een geschabloneerd linnen kamerbehangsel (begin 18e eeuw), van den heer L. A. Nagtegaal,
fragment van een dergelijk kamerbehangsel,
van het bestuur der Christelijke Hoogere Burgerschool,
een aarden doofpot, (15e eeuw),
van Regenten van het Geneeskundig gesticht voor Krankzinnigen,
een kaatsbal, gebruikt bij het kaatsspel in de Maliebaan (18e eeuw),
van de familie Martens van Sevenhoven.
een kraag van geappliqueerde tulle (c. 1835),
van mevrouw F. W. Hoffstädt te Hengelo,
een paar zwart satijnen damesschoenen (begin 19e eeuw), van den heer Mr. A. J. Labouchère,
fragment van den grafsteen van een lid der familie van Noort (1597),
van het bestuur van de Christelijke Hoogere Burgerschool,
een rouwmedaillon met van haar gewerkte voorstelling (1830), van den heer van Ysendijck te Aerdenhout,

een gouden dubbele stuiver (1789),

van barones E. d'Aulnis de Bourouill—Twiss,

een gouden duit (1739), van dezelfde,

twee bronzen penningen op het regeerings-jubileum van H. M. de Koningin (1923),

van den heer A. W. Leeflang,

bronzen plaquette, vervaardigd ter gelegenheid van de 10e Nederlandsche jaarbeurs (1924),

van den heer Dr. W. C. Schuylenburg,

bronzen plaquette met afbeelding van den Dom (1924),

van denzelfde,

zilveren penning op het 450-jarig bestaan van het Stedelijk Gymnasium,

van den heer Dr. J. P. Fockema Andreæ,

marmeren buste van den in 1879 overleden Prins van Oranje door Pier Pander (1892),

legaat van den heer J. Ph. du Celliee Muller,

een schilderijtje van Adriaen Bloemaert, voorstellende een bergachtig landschap,

van eenige belangstellenden, die onbekend wenschen te blijven,

een schilderij, voorstellende een dansles, (c. 1845),

van den heer Dr. N. G. van Huffel,

een schilderij, voorstellende een kind in een wieg, door J. Kruseman (1830),

van den heer van Ysendijck te Aerdenhout,

A a n g e k o c h t werden:

een schilderijtje van Baltus van der Ast, voorstellende een vruchten-stilleven,

een schilderij van Henrick Ter Brugghen, voorstellende een lachende vrouwenkop,

een tapijtje naar ontwerp van Hildo Krop,

twee aarden kannetjes, twee aarden potjes en een fragment van een geglazuurde schaal,

elf blauwe, bonte en paarse tegels met verschillende voorstellingen,

een koppel pistolen met zilverbeslag, Utrechtsch werk, (c. 1700),

een pistool met ijzer- en koperbeslag (begin 19e eeuw),

een penning van het Smedengild (1689),

een toegangspenning tot den Hortus Medicus (1788),

twee borduurlappen (1793 en 1796),

een kruisrijksdaalder, een veertigste Philipsdaalder, twee dubbele dukaten van 1742 en 1792, een leeuwendaalder en twee Statenschellingen van 1681,

bronzen penning op de onlusten te Utrecht in 1598,

een schilderij, voorstellende een gezicht in de St. Jacobskerk door J. Hilverdink (1878),

drie houtsneeblokken met Utrechtsche stadsgezichten,

twee foto's van kopergravures, voorstellende de kasteelen Nijenrode en Loenersloot,

en het portret van den architect Christiaan Kramm, geschilderd door J. F. M. Mourot.

Met de verzamelingen werden vereenigd de volgende reeds aan de gemeente toebehoorende voorwerpen:

reproductie van den plattegrond van Utrecht van Jacob van Deventer van omstreeks 1570,

een gevelsteen met inscriptie van 1833, en

portret van Mr. J. Hinlopen, van 1783—1795 secretaris van het Gerecht der stad, geschilderd door J. B. Scheffer,

terwijl met goedvinden van Burgemeester en Wethouders als beheerders van de fundatie van Maria van Pallaes ook het aan deze fundatie toebehoorende schilderij van Hendrick Boemaert, voorstellende Maria van Pallaes,

hare armen bedeelende, van het stadhuis, waar het hing, naar het museum werd overgebracht.

In bruikleen werden ontvangen:

een drieluik van een Noord-Nederlandsch meester, voorstellende Jezus aan het kruis met Maria en Johannes, op den achtergrond een stad met den Utrechtschen Dom (c. 1560),

van het Rijksmuseum te Amsterdam,

25 schilderijen van Utrechtsche meesters als: *D. van Baburen,* Prometheus, *J. ter Borch,* De Teekenles, *A. en J. Both,* Italiaansch landschap met pontveer, *J. Both,* Boerenerf, *H. Ter Brugghen,* Democritus en Heraclitus (2 stuks), *J. van Bijlert,* Vrouwenportret, *C. Droochsloot,* Dorpsstraat, *J. Duck,* Ruiterstalling, *D. de Heem,* Stilleven, *J. Dz. de Heem,* Bloem- en fruitstuk, *G. de Heusch,* Italiaansch landschap, *M. d'Hondecoeter,* Dieren en planten, *G. van Honthorst,* Zelfportret en portret zijner vrouw (2 stuks), *Ch. de Hooch,* Landschap, *C. de Jongh,* Landschap, *J. Marrellus,* Bloemstuk, *A. Mignon,* De omgeworpen ruiker, *P. Moreelse,* Vanitas, *P. Saenredam,* Mariakerk, *C. Saftleven,* Verkondiging aan de herders, *H. Saftleven,* Dorp aan een rivier, *P. van Vianen,* Rust op de vlucht naar Egypte, en *J. Wttewael,* Verkondiging aan de herders, van hetzelfde museum,

geschilderde portretten van graaf Jan van Nassau, den goudsmid P. van Vianen en den predikant Huibert Duyfhuys, van hetzelfde museum,

een schilderij, voorstellende het kasteel Vredenburch, van hetzelfde museum,

een schilderijtje van *P. Saenredam,* gezicht in de Antoniskapel van de Janskerk,

van den heer Mr. A. J. Labouchère,

twee stoelen in Lodewijk XIV-stijl, behoorende bij de

zes reeds tevoren door hem aan het museum in bruikleen gegevene, van den heer W. G. Th. H. van Sorgen te Zeist,

een gangbank met gebeeldhouwde leuning (c. 1700),

van mejufrouw E. van Bredehoff de Vicq,

een spiegel in vergulde gebeeldhouwde lijst (c. 1700),

van dezelfde,

vijfdeelig kaststel van Chineesch porselein (1e helft 18e eeuw),

van mevrouw L. E. van der Haer—Dutilh te 's Gravenhage,

een linnen laken met opengewerkten rand en rood borduurwerk (1724),

van mejuffrouw A. Potma te Zeist,

een heeren-kamerjapon van gebloemd damast (2e helft 18e eeuw),

van mevrouw S. Momma—Druyvesteyn te Bussum,

een japon van grijze gebloemde damastzijde (2e helft 18e eeuw), van mejuffrouw G. Westendorp te Zeist,

een japon van groen en wit gestreept en gebloemd sits (c. 1770),

van mevrouw J. A. van Beresteyn—Frowein te 's Gravenhage,

een keurslijf (caraco) van donkerblauw gebloemd katoen (einde 18e eeuw),

van mejuffrouw A. Potma te Zeist,

een heerenvest van witte tafzijde, geborduurd met bloempatroon en zilveren pailletten (einde 18e eeuw),

van mevrouw J. Begeer—von Weiler te Wassenaar,

een japon van oranje cachemir (c. 1810),

van barones A. L. F. M. van Wijnbergen—Dommer,

een japon van witte crêpe met ruitpatroon van gouden pailletten (c. 1810),

van mevrouw M. van Rappard—Viruly te Zutfen,

een poedermantel van wit katoen bewerkt met bloempatroon (einde 18e eeuw),

van mejuffrouw Metelerkamp te Hilversum,

een japon van donkerroode tafzijde (c. 1820),

van mejuffrouw G. Westendorp te Zeist,

een japon van donkergroene tafzijde met zwarte strepen (c. 1855),

van de dames Nepveut te Huis ter Heide,

een japon van rose satijn met tulleversiering (c. 1867),

van mevrouw Sixma—baronesse van Heemstra te Sassenheim,

een queue de Paris van wit geruit katoen (c. 1875),

van mevrouw J. A. van Beresteyn—Frowein te 's Gravenhage,

een shawl van wit gestreepte stof met kleurige bloemranken (c. 1840), van mejuffrouw G. Westendorp te Zeist,

een wiegeband met kleurig geborduurd rankenpatroon (midden 19e eeuw), van mejuffrouw A. Potma te Zeist,

een kussen van donkergroen laken geborduurd met het wapen der provincie, afkomstig van jhr. J. Martens, lid van de Staten van Utrecht, (1685),

van de familie Martens van Sevenhoven,

en voorts voor de wisselverzameling van hedendaagsche kunst de volgende schilderijen, teekeningen en beeldhouwwerken:

A. Allebé, Zelfportret,

van de firma C. M. van Gogh te Amsterdam,

M. A. J. Bauer, Oostersche begrafenis,

van de firma van Wisselingh & Co. te Amsterdam,

G. H. Breitner, De hoornblazer,

van den heer W. F. van Heukelom te Amsterdam,

G. H. Breitner, De Dam bij avond,

van de firma C. M. van Gogh te Amsterdam,

G. H. Breitner, Naaktstudie, van dezelfde,

G. W. Dijsselhof, Snoeken,
van den heer N. J. ten Bosch,
Jozef Israëls, Sterfkamer,
van den heer W. F. van Heukelom te Amsterdam,
J. Mankes, Moeder van den schilder,
van den heer Mr. A. le Cosquino de Bussy,
J. Mankes, Glas met rozen,
van mevrouw A. van Beuningen—Eschauzier
te Kerk-Avezaath,
Willem Maris, Weide met koeien,
van de Directie der Nationale Bankvereeniging,
Ph. Rousseau, Stilleven met perziken,
van de firma D. Komter te Amsterdam,
Th. van Rijsselberghe, Aquarium met visschen,
van mevrouw C. E. van Beuningen—
Fentener van Vlissingen,
J. Sluyters, Gladiolen,
van den heer A. Nolet te Nijmegen,
J. Sluyters, Orchideeën,
van den heer Mr. A. van Berckel te Rotterdam,
W. B. Tholen, Zelfportret,
van de firma C. M. van Gogh te Amsterdam,
W. B. Tholen, Uitzeilende botters,
van den heer G. Ribbius Peletier,
J. H. Toorop, De IJzergieter,
van den heer A. Nolet te Nijmegen,
later van den heer Mr. J. A. La Bree te 's Gravenhage,
J. H. Toorop, Dante,
van den heer A. Nolet te Nijmegen,
J. H. Toorop, Madonna, van denzelfde,
J. H. Toorop, Portret van Dr. Willem Royaards,
van denzelfde,
J. H. Toorop, Portret van Dr. H. P. Berlage,
van denzelfde,

J. H. Toorop, Christus Eucharisticus,
van den heer F. Schellens te Achel,
J. H. Toorop, Strand te Domburg,
van den heer Mr. J. Sickenga te Helder,
J. H. Toorop, De Apostel Paulus,
van den heer E. Stokvis te Hilversum,
Floris Verster, Cactus, van den heer W. Scherjon,
J. Voerman, Gezicht aan den IJssel,
van mevrouw Ch. H. van Sorgen—Duyvis te Zeist,
J. H. Weissenbruch, Zonsondergang bij Boskoop,
van den heer W. F. van Heukelom te Amsterdam,
J. H. Weissenbruch, Strandgezicht bij Katwijk,
van denzelfde,
P. van Wijngaerdt, Stilleven met geranium,
van den heer P. Boendermaker te Bergen,
J. Mendes da Costa, Spinoza (bronzen beeldje),
van den heer G. Ribbius Peletier.

Voor de tentoonstelling van primitieven en middeleeuwsch beeldhouwwerk werden voor den tijd van zes weken afgestaan:

Noord-Nederlandsch meester c. 1500, Kruisiging,
door den heer Jhr. J. W. M. Bosch van Oud-Amelisweerd,
Noord-Nederlandsch meester der 15e eeuw, De H. Bernard, door den heer C. A. Pompe,
Westfaalsch meester der 15e eeuw, Vier heiligen met stichters, door denzelfde,
Antwerpsch meester der 15e eeuw, Christusfiguur met wereldbol, door den heer J. Eloy Brom,
H. Memling, Kruisiging, door denzelfde,
Maerten van Heemskerck, Christus op den Calvarieberg, door denzelfde,
Jan Mostaert, Mans- en vrouwenportret,

door de firma Goudstikker te Amsterdam,

J. van Scorel, Madonna met kind, door denzelfde,

Noord-Nederlandsch meester der 16e eeuw, Drieluik met aanbidding der koningen,

door den heer L. J. Heymeyer te Houten,

benevens door den heer C. A. Pompe een zestal en door den heer J. Eloy Brom een tweetal houten beelden van Duitsche, Noord-Nederlandsche en Zuid-Nederlandsche meesters der 15e en 16e eeuw,

terwijl voor de met Kerstmis gehouden tentoonstelling van werken van 17e-eeuwsche Utrechtsche meesters de navolgende schilderijen werden beschikbaar gesteld:

H. Ter Brugghen, De oproeping van den apostel Mattheus,

door de firma Goudstikker te Amsterdam,

J. van Bijlert, Vroolijk gezelschap,

door de firma Gebrs. Douwes te Amsterdam,

J. Gillig, Visschen,

door de firma D. Komter te Amsterdam,

G. de Heusch, Landschap, door dezelfde,

G. de Heusch en *C. van Poelenburgh,* Landschap met badende vrouwen, door dezelfde,

G. Hoet, Meisjesportret,

door den heer F. C. C. baron van Tuyll van Zuylen te Zuilen.

Gillis d'Hondecoeter, Orpheus met de dieren,

door de firma D. Komter te Amsterdam,

Gillis d'Hondecoeter, Landschap met koeien,

door dezelfde,

Gillis d'Hondecoeter, Klein landschap met koeien,

door dezelfde,

Gijsbert d'Hondecoeter, Orpheus met de dieren,

door dezelfde,

Melchior d'Hondecoeter, Het drijvend veertje,

door het Rijksmuseum te Amsterdam,

G. van Honthorst, Heilige Familie,
door het Gemeente-museum te Alkmaar,

W. van Honthorst, Familieportret,
door de stichting Bisdom van Vliet te Haastrecht,

P. Moreelse, Vrouwenportret,
door de firma Gebrs. Douwes te Amsterdam,

J. Niwael, Mansportret,
door de firma D. Komter te Amsterdam,

C. en H. Saftleven, Familiegroep-van Reede,
door den heer F. C. C. baron van Tuyll van Zuylen te Zuilen,

H. Saftleven, IJsvermaak, door dezelfde,

R. Savery, Landschap met hert, door dezelfde,

J. Weenix, Dood wild en jachttuig,
door het Rijksmuseum te Amsterdam,

A. Willaerts, Zeestuk,
door de firma D. Komter te Amsterdam.

Ten slotte werden nog door den heer A. Waller alhier van begin Juni tot half December ter expositie in het museum afgestaan het hem toebehoorende schilderij van *Jan Steen,* De Alchimist, benevens twee portretten van *B. van der Helst,* een Boerengezelschap van *Jan Miense Molenaer,* een Romeinsch landschap van *J. B. Weenix* en een prachtig gezicht op Hoorn van een onbekend Hollandsch meester der 17e eeuw.

Tegenover de aanwinsten stonden de volgende verliezen:

— aan het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen te Middelburg werd verkocht het geschilderd portret van den Zeeuwschen muntmeester Martinus Holtzhey, dat in onze verzameling geheel misplaatst was, doch voor die van

het Genootschap een zeer welkome aanwinst vormde,

aan het Rijksmuseum te Amsterdam werd in bruikleen afgestaan het portret van een dame met hare kinderen van Thomas de Keyser.

Voorts werden aan een drietal instellingen hier ter stede op verzoek harer besturen uit den voorraad in depot aanwezige schilderijen eenige ter versiering harer zalen in bruikleen afgestaan. De Stads-Aalmoezenierskamer ontving aldus voor haar Regentenkamer het groote, voor deze instelling zeer toepasselijke schilderij van *Droochsloot:* De zeven werken van barmhartigheid, waaraan nog werden toegevoegd twee andere werken van *Droochsloot,* De barmhartige Samaritaan en Het bad van Bethesda, en een van *Raffaël Camhuysen,* een landschap.

Regenten van het Geneeskundig gesticht voor Krankzinnigen ontvingen, eveneens voor hun Regentenzaal: een boschgezicht van *Louis Apol,* een havenmonding met schepen van *Louis Meijer,* een weide met koeien van *H. Savry* en een boerenbinnenhuis van *H. Valkenburg,* terwijl aan de Utrechtsche Volksuniversiteit ter versiering van de groote collegezaal werden afgestaan de navolgende vier schilderijen: *Hendrik Bloemaert,* De apostel Paulus voor den stadhouder Festus, *Ferdinand Bol,* Diana, en twee voorstellingen van het ruitergevecht tusschen Breauté en Lekkerbeetjen van *G. van Santen.*

De volgende werken, die aan het museum in bruikleen waren afgestaan, werden door de eigenaars weder teruggenomen:

door den heer Chr. Godijn het schilderij van *C. de Man,* Czaar Peter in een binnenhuis, en door den heer Dr. E. Philips te 's Gravenhage de schilderijen van *H. Pot,* Vrouwenportret, *S. de Vlieger,* Zeegezicht, en *Ph. Wouwerman,* Tentenkamp met ruiters.

Uit de wisselverzameling van moderne kunst ten slotte

gingen wegens het verstrijken van den termijn van het bruikleen wederom aan de eigenaars terug:

G. H. Breitner, De Windstoot, De Hoornblazer en Paarden, *H. Fantin Latour,* Bloemen, *Jozef Israëls,* De Sterfkamer en David, *J. Mankes,* Meisje met lijster en Glas met rozen, *Jacob Maris,* De Brug, *A. Mauve,* De Houthakker, *J. Sluyters,* Stilleven met rhododendrons en Gladiolen, *W. B. Tholen,* Botters op zee, *J. H. Toorop,* Dante, Madonna en de portretten van Dr. Willem Royaards en Dr. H. P. Berlage, *Floris Verster,* Huisjes te Borger, *J. Voerman,* Weide met paarden, *J. H. Weissenbruch,* Zonsondergang bij Boskoop en Strandgezicht bij Katwijk, *J. Mendes da Costa,* Vincent van Gogh (brons) en Snoepend kind (brons), *Th. A. Vos,* Danseres (brons), *L. O. Wenckebach,* Paard (zandsteenen groep) en *L. Zijl,* Bison (brons).

De Gemeente-archivaris

W. C. SCHUYLENBURG.